

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3204/2017. (VII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.745/2015/11. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó társasház jogi képviselője [dr. Sasvári Róbert ügyvéd (1073 Budapest, Erzsébet körút 14. II/2.)] útján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.I.21.745/2015/11. számú közbenső ítélete, a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.711/2015/4. számú közbenső ítélete és a Keszthelyi Járásbíróság 6.P.20.401/2013/37. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével, a XXV. cikk (1) bekezdésével és a 28. cikkel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az indítvány és az ügyben hozott bírósági határozatok alapján az alábbiakban összegezhető. Az indítványozó alperes társasház a 2001. május 23-án kelt alapító okirat alapján 2009-ben jegyezte be a földhivatal. A 2003. október 4-én tartott közgyűlés a IV-10/2003. szám alatt hozott határozatában úgy rendelkezett, hogy az intézőbizottság tagjai, közöttük a felperes elszámolhatják az „IN tevékenységgel” és a képvisellel kapcsolatban felmerült költségeiket, ezen túlmenően a felperes javára nettó 100.000 forint/hó összegű tiszteletdíjat állapított meg, azzal, hogy a költségtérítés és a tiszteletdíj 2002. szeptember 6-ától, számla ellenében számolható el. A felperes – a fentiek alapján – keresetében költségtérítés és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Az indítványozó elsődlegesen a követelés elévülésére hivatkozott, és kérte a kereset elutasítását. Másodlagosan rámutatott, hogy álláspontja szerint a felperes az igényét a társasházzal szemben nem, kizárólag a tulajdonostársak ellen érvényesíthette volna, a 1-8/2011. (május 28.) számú közgyűlési határozat erről kifejezetten rendelkezett. A felperesnek a közgyűlési határozat megtámadására lehetősége volt, ám ezzel nem élt. Az indítványozó a Legfelsőbb Bíróság egyedi ügyben hozott Pfv.I.22.239/2006/11. számú határozatára is utalással kifejtette: a társasház ingatlan-nyilvántartási bejegyzését megelőzően a dologi és kötelmi várományosok jogközösséget alkotnak, egymás közötti viszonyaikra a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályai az irányadóak. Vitatta a követelés összegét is, és beszámítással élt a felperes által felhalmozott üzemeltetési díjhátralék erejéig. A Keszthelyi Járásbíróság 6.P.20.401/2013/37. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy az indítványozó a IV-10/2003. számú tulajdonközösségi határozat értelmében tiszteletdíj és költségtérítés megfizetésére köteles a felperes részére. Az indítványozó fellebbezése alapján indult másodfokú eljárásban a Zalaegerszegi Törvényszék a 3.Pf.20.711/2015/4. számú közbenső ítéletében helybenhagyta az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét és utalt arra, hogy a közvetlenül a jelen pert követően indult másik perben az indítványozó kifejezetten vitatta a jelen perben a képviseletében eljáró személy törvényes képviselői jogosultságát, olyan érvelés alapján, amely a „még be nem jegyzett társasház” határozatainak a bejegyzési időpontjára visszamenőleges hatályosulása tekintetében megegyezik az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének indokolásával. Rámutatott, hogy az alperes nem oldotta fel a jelen és az utóbb indult perben tett nyilatkozatai közötti ellentmondást, az e perben előterjesztett ellentétes érvelése és arra alapított fellebbezése emiatt sem foghatott helyt.
- [3] A jogerős ítélettel szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az indítványozó a másodfokú határozat hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte. Továbbra is hangsúlyozta, hogy jogviszonyban a felperes a tulajdonostársak közösségével és nem a társasházzal állt, megbízása megszűnésekor a társasház még nem volt bejegyezve, tehát jogképessége a jogviszony teljes tartama alatt hiányzott, a társasház pedig a tulajdonosi közösségnek nem jogutóda. A Kúria Pfv.I.21.745/2015/11. számú közbenső ítéletében a jogerős közbenső ítéle-

tet hatályában fenntartotta. A Kúria rámutatott, hogy a Legfelsőbb Bíróság Pfv.I.22.239/2006/11. számú határozata, – amelyre az indítványozó hivatkozott – más tárgykörben keletkezett, de indokolásából kiolvasható, hogy az alapító okirattal rendelkező, bejegyzés előtt álló tulajdonközösség a társasháztulajdon bejegyzésének várományosaként a társasház működésével – adott esetben az intézőbizottsági teendők ellátásával – kapcsolatban önállóan vállalhat kötelezettségeket, köthet szerződéseket; a közös tulajdon szabályai a tulajdonostársak egymás közötti viszonyaiban érvényesülnek. Mindez azért lehetséges, mert az alapító okirat elfogadásával a társasház ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséig a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 215. §-a szerinti függő jogi helyzet keletkezik. A tulajdonosi jogközösség a bejegyzést követően sem változik, csupán tulajdonjogi szerkezete módosul, emiatt a kötelmi jogutódlás szabályai nem alkalmazhatóak: a szerződő, kötelezettséget vállaló félnek a szerkezetében átalakult tulajdonosi jogközösséget, a társasházközösséget kell tekinteni.

- [4] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján. Kérte a Kúria Pfv.I.21.745/2015/11. számú közbenső ítélete, a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.711/2015/4. számú közbenső ítélete és a Keszthelyi Járásbíróság 6.P.20.401/2013/37. számú közbenső ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [5] Az indítványozó panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése és 28. cikke sérelmére hivatkozott. Az indítványozó véleménye szerint – az eljáró bíróságok döntéseiben foglaltakkal ellentétben – a perbeli felperes nem a megfelelő jogalannyal szemben indította a pert, mivel a per megindításának a tulajdonosi közösséggel, illetve annak tagjaival szemben lett volna helye.
- [6] Az Alkotmánybíróság főttkára felhívására az indítványozó – jogi képviselője útján – határidőben előterjesztette hiánypótlását. Az indítványozó beadványában az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította, továbbá megjelölte az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdését is. Az indítványozó kiemelte, hogy az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése szerint „a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak”. Ez a jogalapja annak, hogy maga a Társasház jogosult alkotmányjogi panasz benyújtására. Az indítványozó álláspontja szerint, az alperesi társasház a perbeli megbízási jogviszony fennállása alatt nem létezett, így jogképeséggel sem rendelkezett, ezért az alperesi társasház jogképeségét megállapító ítéletek sértik a tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget. Az indítványozó e vonatkozásban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére hivatkozott. Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a fentebb megjelölt ügyben nincs rendkívüli jogorvoslati eljárás folyamatban.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Alkotmánybíróság ügyrendje (a továbbiakban: Ügyrend) 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani. A Kúria közbenső ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz-elem vizsgálatát követően, az Abtv. 43. § (4) bekezdésében foglaltak szerint e bírói döntés megsemmisítése esetén az Alkotmánybíróság megsemmisítheti a döntéssel felülvizsgált más bírósági vagy hatósági döntéseket is. Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban a vizsgálatát a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott közbenső ítélete vizsgálatával folytatta. A Kúria Pfv.I.21.745/2015/11. számú közbenső ítéletét 2016. július 14-én vette át az indítványozó jogi képviselője, míg alkotmányjogi panaszát 2016. július 28-án nyújtotta be – postai úton – az ügyben eljáró elsőfokú bírósághoz. Az indítványozó tehát az alkotmányjogi panaszt a Kúria felülvizsgálati eljárásában hozott közbenső ítéletével szemben a törvényi határidőn belül terjesztette elő. Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [9] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjesztett elő a bírói döntés megsemmisítésére. A kérelem – a XV. cikk (1) bekezdése kivételével – indokolást is tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel vagy nemzetközi szerződéssel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XV. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg a törvényi feltételeknek. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában szereplő, megsértettnek állított jogok egy része nem minősül az Alaptörvényben biztosított és védett alapjognak. Ebbe a körbe tartozik az Alaptörvény 28. cikke, amely a bíróságok számára tartalmaz értelmezési szabályt. Az Alaptörvény 28. cikk első mondata úgy rendelkezik, hogy „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik.” Az Alaptörvény 28. cikke tehát a bíróságokkal szemben azt a követelményt fogalmazza meg, hogy ítélezésük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék és alkalmazzák [ezzel összefüggésben lásd például: a 3197/2016. (X. 11.) AB végzés, Indokolás [39]]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban sem felel meg a törvényi feltételeknek.
- [10] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelés vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a] pont]. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel. Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését, a bírói mérlegelést tartotta alaptörvény-ellenesnek.
- [11] 4.1. Alkotmányjogi panaszának főtítkári hiánypótlási felhívás utáni kiegészítésében az indítványozó megnevezte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot. A panaszát lényegében arra alapozta, hogy a tulajdonosi közösség és a 2012. évben bejegyzett társasház között cedálás (szerződésátruházás) nem volt a perbeli megállapodásra vonatkozóan. Az indítványozó kritikája szerint a bíróság tehát „alaptörvényt sértően” és megalapozatlanul adott helyt a felperes perbeli igényének a társasházzal szemben, mert azt csak a tulajdonosi közösséggel szemben lehetett volna érvényesíteni. Álláspontja szerint a társasház nem jogutódja a tulajdonosok közösségének. A felperesi megbízási jogviszony fennállásának időszakában (2002. szeptember 6. – 2007. szeptember 30. között) az alperesi társasház (azaz az indítványozó) jogilag nem létezett, hiszen az alapításhoz a társasháztulajdonnak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése is szükséges, ez pedig akkor még nem történt meg. Jogképesség hiányában ezért az indítványozó jogképességét megállapító ítélet alaptörvény-ellenes. Az alkotmányjogi panasz szerint egyrészt sérült az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga (XXIV. cikk (1) bekezdés első mondata), másrészt sérült az indítványozó azon Alaptörvényben biztosított joga is, hogy a hatóságok a döntéseiket a törvényben meghatározottak szerint kötelesek indokolni [XXIV. cikk (1) bekezdés második mondata]. A bíróság tehát megsértette a tisztességes eljáráshoz való és az okszerű indoklás kötelezettségéhez való indítványozói jogot akkor, amikor alaptörvény-ellenesen és megalapozatlanul adott helyt a felperes perbeli igényének az indítványozóval szemben. Amennyiben a bíróság ennek megfelelően, jogszerűen járt volna el, akkor egy két fél között létrejött jogviszonyt önkényesen nem terjeszthetett volna ki egy harmadik személyre – hangsúlyozta az indítványozó.
- [12] Az indítványban jelzett bírósági határozatokkal összefüggésben, az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikkére hivatkozott, miközben az indítványának indokolását elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben fejtette ki. Az Alkotmánybíróság – gyakorlatának megfelelően – ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében is vizsgálta az indítványt. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy gyakorlata szerint [3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [9]] a XXIV. cikk

- (1) bekezdésében megfogalmazott alapjogot a közigazgatási eljárásokra vonatkoztatva értelmezi, így az nem terjed ki a bírósági eljárásokra. Ez utóbbi eljárásokban a XXVIII. cikk (1) és további bekezdésében megfogalmazott követelményeknek kell alapjogi szinten érvényesülniük. Márpedig a panaszos által felhozott sérelem kizárólag a bírósági eljárással, így a XXVIII. cikk (1) bekezdésével hozható érdemi alkotmányossági összefüggésbe, a XXIV. cikk (1) bekezdésével nem. {Lásd továbbá: 3080/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy lehetséges-e, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében is következetesen, mindvégig tévesen hivatkozott volna az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy amennyiben azonban ezt elírásnak tekinti, és a panasz tartalma alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére való utalásként kezeli a téves hivatkozásokat, e tekintetben sem tartalmaz a panasz alkotmányjogilag releváns indokolást arra nézve, hogy az miért ellentétes az Alaptörvény e rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a felülvizsgálati eljárásban hozott kiegészítő ítélet részletes és a felülvizsgálati kérelem egyes elemeit érintő indokolást tartalmaz-e, és megállapította, hogy e tekintetben sem veti fel a panasz az alaptörvény-ellenesség kételyét. Az indítványozó által előadott érvek alapján ugyanis az indokolási kötelezettség megsértése nem merül fel, mivel a bíróságok az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálták és ennek értékeléséről számot adtak. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét {3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [14] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria ítéletében foglalt jogértelmezést vitatta. Az Alkotmánybíróság az indítvány tartalma alapján ezért a vizsgált ügyben megállapította azt, hogy a panaszos a támadott határozat törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a bírói döntést törvényességi szempontból nem vizsgálhatja felül. Az a tény, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartottól eltérően értelmezte az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel, ami a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokoltá tenné. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 11.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1414/2016.

